

Nebezpečné kliešte

*Ako sa chrániť pred ochoreniami
prenášanými kliešťami*

Kliešte

Čo sú kliešte?

- Ektoparazity stavovcov, živia sa ich krvou
- Človek je náhodným hostiteľom
- Patia medzi roztoče, sú príbuzné pavúkom
- Majú štyri vývojové štádiá: vajíčko, larva, nymfa, imágo
- Sú prenášačmi (vektormi) pôvodcov ochorení zvierat aj ľudí

Kde kliešte žijú ?

- Listnaté a zmiešané lesy (lesný bylinný a krovínový podrast)
- Neupravované mestské parky
- Uprednostňujú vlhké prostredie

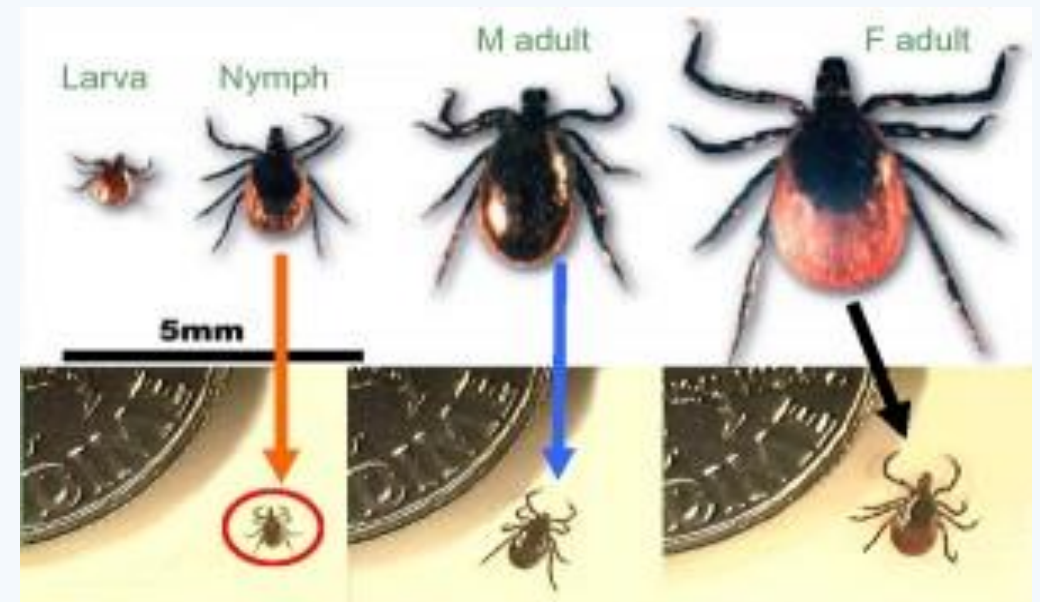
Kliešte

Na akých živočíchoch kliešte najčastejšie cicajú krv?

- *Cicavce: malé (hlodavce), stredne veľké (zajace, ježkovia, veveričky a i.), veľké (srnčia a jelenia zver)*
- *Vtáky (najmä tie, ktoré zberajú potravu na zemi – drozdy a i.)*
- *Plazy (jašterice)*

Čo kliešte najčastejšie prenášajú?

- *Vírusy (kliešťová encefalitída)*
- *Baktérie (borélia, anaplazma, rickettsia)*
- *Prvoky (babézia)*

Kliešte

Kliešť obyčajný
(*Ixodes ricinus*) –
najbežnejší druh
kliešťa na Slovensku

Pijak lužný
(*Dermacentor*
reticulatus)

Pijak stepný
(*Dermacentor*
marginatus)

Rozšírenie *Ixodes ricinus* na Slovensku

Listnaté lesy sú hlavným pásmom rozšírenia kliešťa obyčajného

Postupne preniká do vyšších nadmorských výšok (nad 1000 m. n.m.) do pásma zmiešaných lesov

Najvýznamnejšie kliešťami prenášané patogény spôsobujúce ochorenia u ľudí na Slovensku

Vírusy:

- *Kliešťová encefalitída*

Baktérie:

- *Borrelia burgdorferi sensu lato* – lymská borelióza
- *Rickettsia helvetica, monacensis, slovaca, raoultii* – rickettsiózy
- *Anaplasma phagocytophilum* – anaplazmóza
- *Coxiella burnetii* – Q horúčka
- *Francisella tularensis* – tularémia

Kliešťová encefalitída

- 0-10 % kliešťov je infikovaných
- Je rozšírená ohniskovo, na prenos vírusu z kliešťa stačí niekoľko sekúnd, keďže vírus je lokalizovaný v slinných žľazách kliešťa)
- Vírus sa prenáša prostredníctvom infikovaného kliešťa, ale aj konzumáciou infikovaného mlieka, príp. mliečnych výrobkov pochádzajúcich zo zvierata infikovaného kliešťom
- Symptómy: podobné viróze, bolesti hlavy, zvýšená teplota, sťažené dýchanie, nechutenstvo, vracanie, svetloplachosť, stuhnutie šije a i.
- Proti kliešťovej encefalitíde existuje účinná očkovacia látka
- Špecifická liečba neexistuje, užívajú sa len lieky na zmiernenie príznakov

Lymeská borelióza

Vyskytuje sa takmer všade, kde sa vyskytuje kliešť obyčajný, na prenos borélie z kliešťa do hostiteľa je potrebných 12-48 hodín, pretože baktérie sa nachádzajú v čreve kliešťa

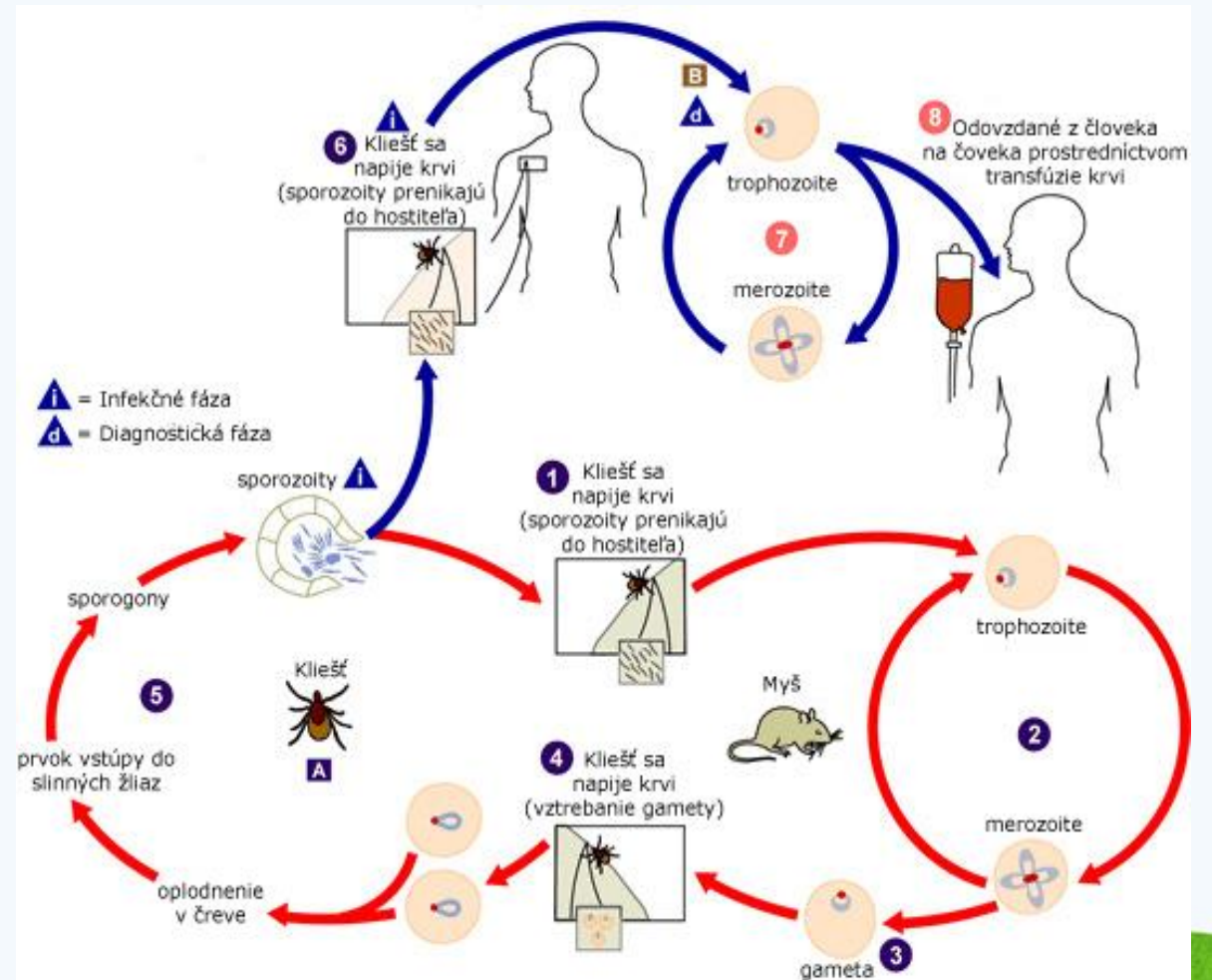
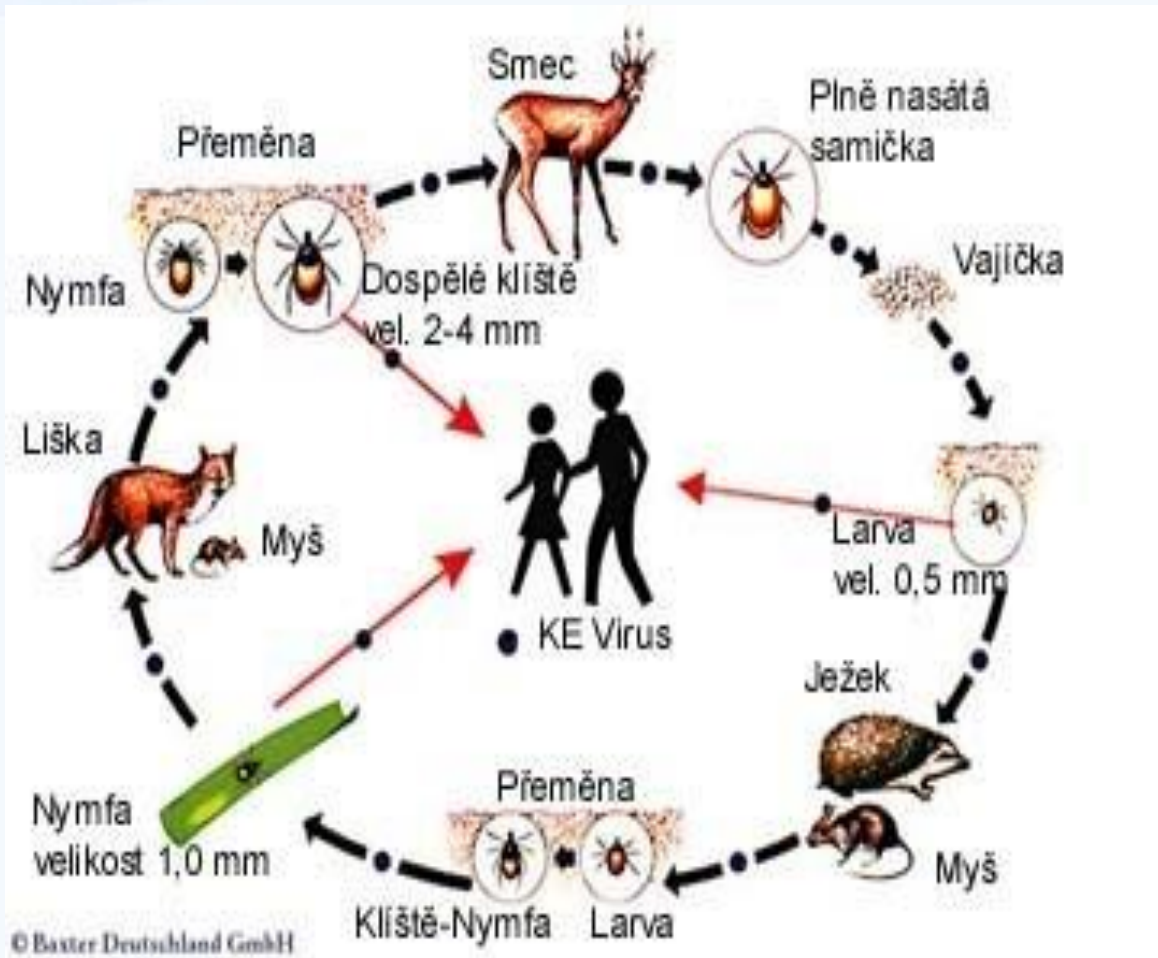

- I. Štádium – lokálna infekcia kože, červená vyrážka (po 2-30 dňoch)
- II. Štádium – postihnutie orgánov – včasná diseminovaná infekcia, postihnutie centrálného NS, kože, zápal srdca a kĺbov (dni až týždne od infekcie)
- III. Štádium – chronické postihnutie orgánov, zápal mozgových blán, zápal kĺbov, postihnutie kože

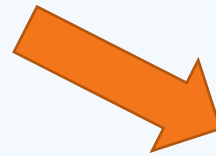
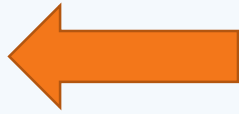

Životný cyklus kliešťa obyčajného

Najčastejší prirodzení hostitelia kliešťov

Ako správne vybrať prisatého kliešťa

Bezpečné odstránenie kliešťa

Samičku

Pinzetou
(špeciálnou,
obyčajnou)

Uchopiť čo najbližšie pri koži
Najprv zatočiť 1-2 otáčky
(je jedno na ktorú stranu)...
...a pomaly ťahať
kolmo proti koži

Samičku nikdy nie tampónom,
kliešť sa vylomí, „skoba“
zostane v koži

Nymfu

Pinzetou (ako
samičku)

Vatovým
navlhčeným
tampónom

Priložiť na kliešťa
a mierne krúžiť

Ranu vydezinfikovať (jódou)

Ako sa chrániť pred kliešťami a patogénmi, ktoré kliešte prenášajú

1. Dôkladná prehliadka celého tela po návrate z prírody
2. Rýchle a bezpečné odstránenie kliešťa
3. Dezinfekcia miesta kde bol prisatý kliešť
4. Používanie účinných repelentných prípravkov
5. Očkovanie proti vírusu kliešťovej encefalitídy

Ochrana prostredia:

- Parková úprava
- Odstraňovanie krovia a burinového zárastu
- Kosenie trávy a jej odvoz

